

[Bomholt.]

taget. Det vilde have medført tysk Brutalitet, en Quislingregering til Skade for Land og Folk. Det var af den største Værdi, at Folkestyret holdte videre til Foraaret 1943, da vi fik Valget. Valget blev en enestaaende Manifestation af dansk Folkevilje over for hele Verden, og det blev indadtil noget mere: det gav Folket en fornyet Styrkefølelse. Det var, som om Valget sagde: Vi har Ret til at leve og raade i vort eget Hjem, og vi vil have denne Ret respekteret. De stærke Stemninger, som Valget udløste, blev Udgangspunktet for den senere Modstandsbevægelse. Jeg har det allernøjeste Kendskab hertil. Der gaar en lige Linie fra Valget til den Folkestrejke i Esbjerg, der indledede Folkestrejkeperioden og førte frem til den 29. August. Hvorledes man end i Enkeltheder vil vurdere Rigsdagens Gerning — den førte mellem Skær og Afgrunde frem til den Dag, da Regering og Rigsdag paa hele Folkets Vegne sagde nej til Tyskerne.

Det var nu Modstandsbevægelsens Op-gave at give dette Nej en praktisk Udformning i aktiv Kamp, og dette Arbejde blev gennemført med sejr Energi og støttet af bl. a. de frie Danske og London Radio. Modstandsperioden blev en stor Værdi for Danmark, da det efter Befrielsen gjaldt om at finde en agtet Plads i de frie Nationers Kreds, og den fik især Værdi, fordi alle positive Kræfter i Folket stod sammen. Enhver ydede sit hver paa sin Plads, og det var et Gode, at det var muligt at opretholde en dansk Administration og danske Organisationer til Læ for det Arbejde, der skulde udføres. Der er Grund til at være taknemmelig over for de Mænd, der med Livet som Indsats gik ind i Kampen for vor Frihed, men der er ogsaa Grund til at erindre, at hele Folket vilde Friheden med de Ofre, den kostede. Jeg tror, at det Sammenhold, vi oplevede under Besættelsen, for altid vil leve som en Tone i dansk Politik, naar det drejer sig om de store nationale Fællesopgaver, og som en gensidig menneskelig Agtelse uden Hensyn til de vidt forskellige Anskuelse, der adskiller os i denne Sal.

Der er endnu Mennesker, som har den besynderlige Anskuelse, at vi ikke har ydet en tilstrækkelig Indsats for vor Frihed. Jeg vil gerne saa skarpt som muligt vende mig mod denne Defaitisme. De allierede Hære befriede Danmark, det er sandt, og vi er dem stor Tak skyldige, større end Ord kan udtrykke det, men Danmark har ikke noget at skamme sig over. Vi har ført vor Kamp

paa de givne Vilkaar saa godt, som den kunde føres. Modstandsviljen har været den samme her som andre Steder, og vi kan med Rette indtage vor Plads i de frie Nationers Kreds.

Den 5. Maj dannedes den nye Regering som en Samlingsregering, der indadtil og udadtil symboliserede Sammenholdet i Befolkningen. Den højtærede Statsminister V. Buhl har siden Th. Staunings Død været den sammenbindende Kraft i det politiske Arbejde, en Mand af Karakter, fra alle Sider omgivet af Tillid, og det skyldes ikke mindst hans Lederevner, at den vanskelige Tid efter Befrielsen har formet sig saa forholdsvist harmonisk. En stor national Op-gave er blevet løst paa en værdig Maade. Der forelaa betydelige Opgaver baade med Hensyn til Udrensning og Opbygning, og Trontalens Ord er nu i alt væsentligt ført ud i Livet. Ca. 100 Love er gennemført, og det tør siges, at Høsten er over middel.

Statsfinansiel har Overgangstiden med dens overordentlig store økonomiske Vanskeligheder medført et betydeligt Underskud. Det skyldes Love, der er gennemført af en enig Rigsdag, og kan ikke virke overraskende; men naturligvis maa det, som Finansministeren udtalte ved Finanslovfor-slagets Forelæggelse, være den kommende Tids Opgave at bringe Harmoni mellem Indtægter og Udgifter, og man har Lov til at gaa ud fra, at de Partier, der stemte for Ud-gifternes Afholdelse, ogsaa vil medvirke til at fremskaffe Dækning.

Udrensningen har været et særlig følsomt Kapitel; saalænge den staar paa, kan Befolkningens Mentalitet ikke komme ind i det helt normale Leje, Luften er ligesom fyldt af Baciller. Det danske Folk har endnu ikke faaet Humøret tilbage. Jeg er meget vel vidende om, at vore Domstole er overbebyrdede, men alligevel vil jeg udtale Haabet om, at Arbejdet med Undersøgelser og Domme maa fremskyndes. Det er nødvendigt at blive færdig med et Arbejde, der naturligvis ikke er inspireret af Had og Hævnfølelse, men alene af Ønsket om Renlighed i vort Hus og i vort offentlige Liv. De virkelige Forbrydere maa straffes, det er Lovens klare Hensigt; de maa straffes, hvad enten de befinder sig højt eller lavt i Samfundet. Men det vilde være bedst overensstemmende med dansk Sind og rolig Bedømmelse, om man ikke gik for haardt i Rette med de mindre Forseelser, som ubefæstede Sind jo meget let kommer ud for i en saa forrykt Tid som den, vi har gennemlevet. Det er ikke min Agt i mindste Maade at svække den Alvor, der ligger bag Tanken om